

ЗВІТ
про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	№ А-19-0027-368
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка
ID ОП у ЄДЕБО	33554
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Екологія, другого (магістерського) рівня вищої освіти, 10 Природничі науки, 101 Екологія
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	http://193.105.7.210:8181/sites/default/files/2019/Відомості%20про%20самооцінювання%20ОП%20Екологія.pdf

Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Керівник експертної групи	Пономарьов Костянтин Сергійович
Члени експертної групи	Цибуля Сергій Дмитрович, Сержантова Юлія Юріївна (здобувач вищої освіти)
Залучений представник роботодавців	Место для вводу текста.
Спостерігачі	Место для вводу текста.
Дати виїзду до ЗВО	16 грудня по 18 грудня 2019 року включно
Посилання на програму виїзду експертної групи до ЗВО	http://mtf.khntusg.com.ua/acred/rozklad/prog_101.pdf
Дата надходження звіту до Національного агентства	Место для вводу текста.
Відомості щодо наявності зауважень ЗВО до звіту, посилання на них (за наявності)	Место для вводу текста.

1. Призначення звіту

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми (ОП), що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Акредитація ОП є процедурою зовнішнього забезпечення якості, основною метою якої є отримання достовірної інформації про якість освіти за певною ОП, а також надання порад із її удосконалення. Процедура акредитації передбачає самооцінювання ОП, її оцінювання експертною групою, включаючи відвідування ЗВО, та прийняття рішення щодо акредитації Національним агентством.

Процедура акредитації проводиться відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/3385. Для обґрунтування аналізу та розуміння змісту критеріїв експерти також ураховують затвержені Національним агентством інструктивні документи.

Цей звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості ОП. Звіт призначений як безпосередньо для ЗВО, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і ЗВО. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

наявні

виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

відсутні

Обґрунтування (не більше 3000 символів)

Експертна група при роботі у Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка не виявила у поданих документах недостовірних відомостей. Експертна група допущена до закладу вищої освіти і працювала у відповідності із погодженою програмою. ЗВО надав приміщення для роботи із доступом до мережі Інтернет із використанням бездротової технології Wi-Fi. ЗВО забезпечив присутність всіх визначених осіб для всіх зустрічей, запланованих програмою візиту, у визначений програмою час. Представники закладу вищої освіти не створювали перешкоди для роботи групи та інші протиправні та недобросовісні дії, що б унеможливили проведення експертизи, контактною особою з усіх питань був гарант програми (Пузік В.К.), який своєчасно надавав всі необхідні докази за запитом експертної групи. Експертна група в ході візиту до ЗВО впевнилась, що освітній процес за освітньою програмою здійснюється.

3. Резюме

У цьому розділі експерти викладають свої загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям акредитації, підсумок сильних сторін та позитивних практик, а також слабких сторін програми і рекомендацій з їх удосконалення. Резюме має у конденсованому вигляді відображати зміст звіту; читач повинен бути спроможним зрозуміти загальні висновки експертної групи, прочитавши цей розділ.

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям:

ОП «Екологія» є освітньо-професійною програмою, яка має чітко сформульовані цілі, що відповідають місії та стратегії ХНТУСГ імені Петра Василенка. Цілі ОП та її програмні результати визначено з урахуванням сучасних тенденцій розвитку екологічної науки, ринку праці та багаторічного професійного досвіду її розробників із залученням досвіду вітчизняних та іноземних освітніх програм. Дана ОП загалом відповідає визначеним критеріям, з певними недоліками, що не є суттєвими, окрім 2 Критерію, що має недолік, що може бути усунутий в однорічний термін. Унікальність даної ОП підтвержується стрімким розвитком аграрного сектору економіки України та суттєвим негативним впливом технологій сільськогосподарського виробництва на довкілля, а також необхідністю забезпечення безпечного складу кінцевого сільськогосподарського продукту.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик:

Найбільш сильною стороною є те, що ОП «Екологія» в Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка має свої індивідуальні ознаки, що вирізняє її на фоні освітніх програм інших університетів. Насамперед, це проявляється в орієнтуванні на вирішення екологічних проблем у сільськогосподарському виробництві, а від того і набором окремих навчальних дисциплін. Варто відмітити сильну матеріально-технічну базу, що забезпечує високий рівень отриманих здобувачами знань та вмій. Професійна кваліфікація викладачів, задіяних у реалізації ОП, дозволяє в повній мірі забезпечувати досягнення визначених ОП цілей та результатів навчання. Внутрішня нормативна база ХНТУСГ імені Петра Василенка в повному обсязі врегульовує механізми контрольних заходів, процедури оцінювання здобувачів ВО та питання дотримання академічної доброчесності.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Майже всі слабкі сторони ОП не є принциповими та можуть бути легко виправленими при перегляді програми. До них належать необхідність залучення студентів до міжнародної наукової діяльності і програмах міжнародної академічної мобільності. Рекомендується залучити роботодавців до викладання профільних дисциплін, а також посилити

публікативну активність викладачів у виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами. Що стосується 2 Критерію, то значним недоліком є менша за норму кількість вибірових дисциплін, тому рекомендуємо змінити блочну систему вибору на вибір за списком та збільшити відсоток вибірових дисциплін до норми.

4. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Факти, докази та їх аналіз:

ОП має чітко сформульовані цілі, які відповідають Місії та Стратегії ХНТУСГ до 2021 року, що до підготовки кваліфікованих фахівців-екологів в обсягах, достатніх для задоволення потреб агропромислового комплексу. Вони визначені в пріоритетних завданнях Стратегії, а саме: підвищення рівня підготовки випускників та покращення їх професійної привабливості для роботодавця, проведення моніторингу і прогнозування ринку потреби у фахівцях для економіки України та розширення обсягів підготовки фахівців за спеціальністю 101 Екологія, гарантування продовольчої безпеки держави завдяки підготовки фахівців для сільського господарства. При спілкуванні з ректором та адміністрацією ЗВО було встановлено, що враховуючи стрімкий розвиток аграрного сектору економіки України останніми роками та суттєвий негативний вплив технологій сільськогосподарського виробництва на довкілля, а також необхідність забезпечення безпечного складу кінцевого сільськогосподарського продукту, ОП Екологія ХНТУСГ є унікальною.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП «Екологія» здійснювалося із залученням стейкхолдерів, що було з'ясовано при проведенні інтерв'ювання фокус груп. Зокрема, при спілкуванні з роботодавцями (Гринь Євген Леонідович – провідний спеціаліст Державної екологічної інспекції в Харківській області; Орлов Віталій Віталійович – голова ФГ «Соломія Агро»; Петренкова Віра Павлівна – керівник відділу теоретичних досліджень в рослинництві та генетичних ресурсів Інституту рослинництва ім. В.Я. Юрьєва УААН, доктор с.-г. наук, професор; Кудінова Тетяна Михайлівна – начальник Харківського регіонального центру з гідрометеорології) встановлено, що вони залучалися до формування та перегляду ОП, що підтверджено протоколами засідання кафедри агротехнологій та екології (№6 від 21.02.18р.) та Вченої Ради ННІ МСМ ХНТУСГ (№7(5) від 28.02.18р., №7(2) від 19.02.19). Думка здобувачів вищої освіти (ВО) враховувалась при формуванні переліку вибіркових дисциплін, що підтверджено результатами проведення анкетування студентів за ОП «Екологія» щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Факти, докази та їх аналіз:

Під час спілкування з гарантом ОП встановлено, що при розробці ОП «Екологія» було вивчено та враховано досвід аналогічних програм ЗВО України: Національного університету біоресурсів і природокористування, Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Миколаївського національного аграрного університету та інших, а також іноземних програм та закладів вищої освіти: університетів США («Nature Conservation (NCO)», Colorado State University) Чехії (University Of Life Sciences Faculty of Environmental Sciences), Франції (University Bourgogne Franche-Comté) та Швеції (Chalmers University of Technology). З метою урахування галузевого контексту у програмних результатах навчання ОП враховано досвід підготовки фахівців у ХНТУСГ з агрономії, агроінженерії, галузевого машинобудування, економіки, менеджменту, інформатики, агролісівництва. Становлення та розвиток цієї програми дасть змогу здійснювати підготовку зазначеної спеціальності як однієї з основних частин виробничої діяльності аграрних господарств. Тож дана освітньо-професійна програма відповідає стратегії ЗВО яка орієнтована на створення освітніх програм, що відповідають сучасним потребам ринку та стратегії розвитку країни, забезпечення її продовольчої безпеки.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).
За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП відповідає затвердженому Стандарту вищої освіти 101 Екологія. ОП забезпечує досягнення всіх результатів навчання визначених у Стандарті.

Загальний аналіз щодо Критерію 1

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1:

Сильними сторонами є те, що ОП відповідає Місії та Стратегії ЗВО, спирається на досвід аналогічних ОП провідних вітчизняних та іноземних ЗВО, є унікальною в частині галузевого аспекту – сільськогосподарський напрямок.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1:

За наявності затвердженого Стандарту ВО 101 Екологія, робоча група допустила некоректність в самоаналізі щодо визначення програмних результатів навчання вимогам Національної рамки кваліфікацій. Посилити участь роботодавців у залученні до освітнього процесу та у роботі ДЕК.

Рівень відповідності Критерію 1:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1:

ОП та освітня діяльність за цією програмою відповідають визначеному критерію.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Факти, докази та їх аналіз:

Обсяг становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам до освітньо-професійних програм другого (магістерського) освітнього рівня вищої освіти. Дисципліни вільного вибору становлять 21 кредит ЄКТС, що становить 23,3% від загальної кількості та не відповідає пункту 15 статті 62 Закону України «Про вищу освіту»

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Зміст ОП має чітку структуру, окрім того, що частка навчальних дисциплін за вибором здобувачів вищої освіти, складає 21 кредит ОП (23,3%), що не відповідає пункту 15 статті 62 Закону України «Про вищу освіту». У навчальному плані присутні «дисципліни за вибором університету», що не передбачено діючим Законом України «Про вищу освіту». Обов'язковий компонент ОП «Інновації в агробізнесі» (обсяг 4 кредити ЄКТС) в навчальному плані віднесено до дисциплін за вибором студента. Освітні компоненти включені до ОП складають логічну взаємопов'язану систему та дозволяють досягти цілей та програмних результатів навчання, у відповідності до Матриці забезпечення програмних результатів.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Факти, докази та їх аналіз:

Детальне ознайомлення з освітніми компонентами ОП, структурно-логічною схемою дало змогу встановити, що вони відповідають предметній області спеціальності 101 Екологія та спрямовані на розвиток та формування визначених ОП загальних та фахових компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, засвоєння практичних знань, умінь та навичок.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Факти, докази та їх аналіз:

Аналізуючи механізм системи обрання здобувачами ВО вибіркової дисципліни, експертна група прийшла до висновку, що у вибірковій частині ОП передбачено вибір одного з чотирьох блоків вибіркової компоненти, що вміщує по п'ять дисциплін кожний, загальним обсягом 21 кредит ЄКТС, що не відповідає Закону України про вищу освіту. Кожен з блоків має свій напрямок: «Екологія», «Екологічно-ощадні технології», «Інженерна екологія та ресурсозбереження», «Екологічний менеджмент». Експертна група в спілкуванні з гарантом ОП виявила, що напрямки та зміст дисциплін були вибрані з врахуванням позицій стейкхолдерів, а кількість та різноманітність дисциплін відповідають заявленим програмним результатам, що знаходиться відображення в індивідуальних планах студентів. Зустріч зі студентами підтвердила існування механізму вільного вибору навчальних дисциплін, який забезпечується шляхом опитування після наказу про зарахування. Здобувачі зазначили, що блокова система вибору дисциплін є зручною.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Факти, докази та їх аналіз:

Організація практичної підготовки здобувачів вищої освіти передбачена «Положенням про організацію освітнього процесу». Практична підготовка включає: науково-дослідну практику – 6 кредитів ЄКТС. Методичне забезпечення практичної підготовки та договори з базами практик – наявні (на сайті ЗВО, у вільному доступі «Каталог баз практик», розділ «Публічна інформація»). Співпраця з роботодавцями щодо узгодження цілей і завдань практичної підготовки здійснюється. Під час зустрічі зі студентами та роботодавцями, отримано позитивні відгуки про рівень загальної та практичної підготовки, який демонструють студенти під час проходження практик.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Факти, докази та їх аналіз:

Ознайомлення з робочими програмами навчальних дисциплін та силабусами дає можливість констатувати, що освітніми компонентами передбачається формування соціальних навичок. Найбільш орієнтованими з освітніх компонентів на розвиток соціальних навичок є наступні дисципліни: «Філософія людського спілкування, педагогіка та методика викладання у вищій школі», «Законодавство і право в АПК, охорона праці в галузі», «Теорія стійкості екосистем», а також практика. В процесі навчання використовуються відповідні форми: тренінги, ситуативне навчання, творчі завдання та інші.

7. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

За наслідками успішного виконання ОП випускникам передбачено присвоєння освітнього рівня магістр з екології. Слід зазначити, що на час експертизи, професійного стандарту зазначеної професії немає. ОП забезпечує набуття загальних (за спеціалізацією) та спеціальних (фахових) компетенцій та програмних результатів навчання.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, що підтверджено під час аналізу анкет та проведення опитування серед фокус-групи здобувачів.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Підготовка за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2:

Структура і зміст ОП «Екологія» відповідає предметній області спеціальності 101 Екологія і затвердженому Стандарту ВО 101 «Екологія» (другого магістерського рівня) та спрямовані на розвиток та формування визначених ОП загальних та фахових компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, засвоєння практичних знань, умінь та навичок.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2:

Частка навчальних дисциплін за вибором здобувачів вищої освіти, складає 21 кредит ОП (23,3%), що не відповідає пункту 15 статті 62 Закону України «Про вищу освіту». У навчальному плані присутні «дисципліни за вибором університету», що не передбачено діючим Законом України «Про вищу освіту». Обовязковий компонент ОП «Інновації в агробізнесі» (обсяг 4 кредити ЄКТС) в навчальному плані віднесено до дисциплін за вибором студента. Кількість дисциплін у першому навчальному році складає 19, що не відповідає вимогам чинного наказу МОНУ від 26 січня 2015 року № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік» та листу МОНУ від 13.03.2015_№_1/9-126. Тижневе аудиторне навантаження у другому семестрі, перевищує максимальні вимоги для освітнього рівня магістра – 18 годин (лист № 1/9-119 від 26.02.2010 «Про Методичні рекомендації щодо запровадження ЄКТС та її ключових документів у ВНЗ»).

Рівень відповідності Критерію 2:

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2:

Часткова невідповідність та наявність недоліків, що можуть бути усунуті в однорічний строк.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Під час роботи експертної групи було встановлено, що правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими. Вони оприлюднені на сайті ЗВО, в розділі «Вступнику». Правила прийому на навчання не містять ознак дискримінації для потенційних вступників на навчання за магістерською освітньою програмою «Екологія».

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Згідно правил прийому до ХНТУСГ для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра за ОП «Екологія» приймаються абітурієнти, що мають ступінь ВО (ОКР) як за тією ж спеціальністю, так і за іншими. Їм призначаються екзамени з іноземної мови та фаху, а для осіб, що вступають на навчання на основі освітнього ступеня (або ОКР), здобутого за іншою спеціальністю – додаткове фахове випробування. Програма вступного фахового іспиту оприлюднена на сайті ЗВО. Вивчивши програму вступного фахового іспиту, експертна група визначила, що форма та зміст вступних випробувань відповідають рівневі початкових (вхідних) компетентностей, потрібних для початку навчання на ОП. Крім того, при розрахунках конкурсного балу, при відборі осіб для вступу, правилами передбачається врахування середнього балу диплому про освіту. Проте слід зазначити, що на сайті ЗВО відсутня програма додаткового фахового випробування. На запит експертної групи дана програма була надана з відповідними поясненнями, щодо проведення додаткового фахового випробування. При бесіді експертної групи із здобувачами вищої освіти було встановлено, що представники фокус групи вступили на навчання за програмою на основі бакалаврського рівня за іншою спеціальністю та зазначили, що склали додаткове вступне випробування.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

При роботі експертної групи встановлено, що визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, здійснюється відповідно до «Положення про академічну мобільність студентів та викладачів» та «Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці», що опубліковані на сайті. У відповідності з розділом 5 «Положення про академічну мобільність» визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО здійснюється на основі Європейської кредитної трансферно-накопичувальної

системи. Перезарахування вивчених навчальних дисциплін здійснюється на підставі наданого студентом документа з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків студентів, завіреного в установленому порядку у ЗВО. Під час експертної перевірки встановлено, що правила визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, чіткі і зрозумілі, доступні для всіх учасників освітнього процесу. Практика застосування даної процедури для здобувачів ОП «Екологія» не застосовувалась, оскільки здобувачі вищої освіти, які були б учасниками програм академічної мобільності, відсутні.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

При ознайомленні з документами ЗВО, експертна група не виявила окремі положення про правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Проте, наявні окремі пункти щодо даного питання в «Положенні про організацію освітнього процесу». Під час інтерв'ю із здобувачами вищої освіти встановлено, що студенти поінформовані про можливість неформальної освіти, як приклад було наведено випадок зарахування у вигляді заліку з англійської мови сертифікату B2 у ЗВО. Практика визнання результатів навчання за неформальною освітою ОП «Екологія» відсутня.

Загальний аналіз щодо Критерію 3

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3:

Правила прийому на ОП – чіткі й зрозумілі, доступні для розуміння вступників.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3:

На сайті ЗВО не опубліковано програму додаткового фахового випробування. Відсутність документів ЗВО для визнання результатів навчання неформальної освіти за ОП «Екологія». Академічна мобільність не реалізується в повному обсязі, тому рекомендовано посилити та активізувати академічну мобільність в рамках даної ОП.

Рівень відповідності Критерію 3:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3:

В цілому ОП відповідає третьому критерію оцінювання якості, проте має несуттєві недоліки.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Факти, докази та їх аналіз:

Форми та методи навчання і викладання, що обрані ЗВО, сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та результатів навчання. Експертною групою встановлено, що вивчення освітніх компонентів здійснюється із застосуванням різних методів, які передбачені «Положенням про організацію освітнього процесу». В додатку до відомостей про самооцінювання достатньо повно обґрунтовано відповідність методів навчання і викладання програмним результатам навчання. В ОП застосовуються методи і прийоми як традиційної системи навчання, так й інноваційні, такі як відео-методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання. Інформація про це наведена в робочих програмах. Викладачами застосовуються діалогові методи навчання (лекція, дискусія, співбесіда), практичні методи (лабораторні, практичні заняття, розрахункові, графічні роботи), наочний метод (ілюстрацій, демонстрацій), відео-метод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані) лекції-візуалізації, практичні заняття (кейси, вправи, графічні, метод проектування та інші) з використанням мультимедійного обладнання. Використовуються кращі практики викладання, викладачами які мають значний практичний досвід та пройшли стажування за кордоном. Здобувачі вищої освіти мають можливість вибрати напрям і тематику наукових досліджень, вільно обирають тему випускної кваліфікаційної роботи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Факти, докази та їх аналіз:

Інформація про освітній процес доступна, зрозуміла та надана вчасно. Доступ до інформації, щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, а також порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів ОП наведено у формі силабусів та робочих програм, також ОП та навчальний план опубліковані на сайті ЗВО. Загальна інформація міститься у графіку навчального процесу опублікованого на сайті ЗВО. За результатами інтерв'ювання здобувачів визначено, що вони ознайомлені з інформацією про освітній процес своєчасно і в достатньому обсязі. Ознайомлення здобувачів із ОП здійснюється також викладачами. Особливу роль у навчальному процесі надається куратору групи, який проводить консультації щодо формування та реалізації індивідуальних навчальних планів здобувачів, що було виявлено при спілкуванні із здобувачами та викладачами ОП. Встановлено, що у ЗВО на регулярній основі проводиться анонімне анкетування, щодо рівня задоволеності здобувачів методами навчання і викладанням за ОП, що підтверджено анкетами. У ЗВО існує можливість проведення даного анкетування у онлайн режимі на сайті ЗВО.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В ході проведення виїзної частини акредитації було встановлено, що у ХНТУСГ ім. Петра Василенка на ОП «Екологія» серйозно підійшли до питання впровадження досліджень в освітній процес. В ОП імплементовано величезний досвід досліджень екологічних проблем сільського господарства, особливо аграрного сектору. Приладна база ЗВО дозволяє здійснювати екологічні дослідження основних компонентів навколишнього середовища, особливо ґрунтів. Всі навчальні дисципліни ОП передбачають можливість проведення наукових досліджень. Дисципліна «Методи і організація наукових досліджень» дозволяє системно вирішувати поєднання досліджень і освітнього процесу. Здобувачі ОП проходять науково-дослідну практику на базі підприємств-партнерів, згідно з базами практик ЗВО, або на потужній базі дослідних господарств ХНТУСГ, реалізуючи виконання досліджень за вільно обраною темою. Невід’ємною частиною поєднання навчання і досліджень є участь здобувачів у Міжнародних, Всеукраїнських та регіональних конференціях. Стимулювання наукової роботи студентів забезпечується отриманням додаткових балів під час семестрового рейтингування студентів для призначення стипендії. При спілкуванні із викладачами ОП та адміністрацією ЗВО встановлено, що були виділені кошти на придбання сертифікованої екологічної лабораторії, що суттєво розширить можливості поєднання навчання і досліджень. Фінальним етапом, що підтверджує опанування здобувачем ОП, є написання та захист кваліфікаційної роботи, що включає результати дослідження. Наявність дослідницької складової було підтверджено при інтерв’юванні здобувачів та викладачів ОП.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Факти, докази та їх аналіз:

В ході виїзної частини акредитації експертною групою встановлено, що викладачі на постійній основі оновлюють зміст дисциплін використовуючи бібліотечні та Internet-ресурси, матеріали науково-практичних конференцій, а також підвищення кваліфікації у наукових установах України та за кордоном. Так, в результаті проходження курсів з підвищення кваліфікації за бази Varna University of Management (м. Варна, Болгарія), доцент кафедри агротехнологій та екології Панкова О.В. в дисциплінах «Екологія мікроорганізмів» та «Заповідна справа», впровадила в освітній процес систему кейсів, з проблемними завданнями для вирішення в групах, що дало можливість набуття здобувачами soft skills (комунікацію, лідерство, праця в команді та інш.). При інтерв’юванні викладачів встановлено, що особливо корисними для оновлення змісту освіти також були підвищення кваліфікації у Інституті рослинництва ім. В.Я. Юр’єва та інших освітніх і наукових вітчизняних закладах.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов’язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

При роботі експертної групи у ЗВО встановлено, що в університеті діє сектор студентських закордонних практик. Також є відділ міжнародних зв'язків, в обов'язки якого входить: розробка угод, проектів і робочих програм співробітництва із закладами вищої освіти – партнерами ХНТУСГ; пошук і оперативне розповсюдження інформації всім підрозділам ХНТУСГ про нові міжнародні програми і проекти; допомога в поданні заявок на участь в міжнародних програмах, сприяння виконанню програм і проектів у рамках існуючих угод; залучення коштів закордонних грантодавців для розвитку матеріально-технічної бази університету, спільних програм навчання студентів, досліджень, розробок, конференцій, публікацій, академічних обмінів; організація закордонних стажувань професорсько-викладацького складу і практик студентів університету. Робота ведеться в рамках договорів з такими закладами як: University of Applied Sciences in Nysa Poland; State Agrarian University of Moldova; Білоруським державним аграрним технічним університетом; Akademia WSB. При спілкуванні з проректором з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків Юрієм Петровичем Вітковським, встановлено наявність відповідних договорів. При спілкуванні з представниками ОП встановлено, що здійснення закордонних практик не було, але робота в цьому напрямку активно ведеться. Практики проходили на базі дослідних господарств ХНТУСГ. Представники ОП пояснили це тим, що бази практики ЗВО є потужними і достатніми для реалізації навчальних результатів ОП, проте можливість проходження здобувачами закордонних практик існує, також існують програми академічної мобільності здобувачів.

Загальний аналіз щодо Критерію 4

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4:

Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених цілей та результатів навчання, інформація про освітній процес доступна, зрозуміла та надана вчасно, а інформування здійснюється, у тому числі, з використанням силабусів, щодо усіх освітніх компонентів ОП. У ЗВО проводиться на регулярній основі анонімне анкетування, щодо рівня задоволеності здобувачів методами навчання і викладання на ОП. На ОП «Екологія» викладачі серйозно підходять до питання впровадження досліджень в освітній процес, особливо при проходженні науково-дослідної практики, та виконанні кваліфікаційної магістерської роботи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4

Експерти рекомендують посилити міжнародно-наукову діяльність із залученням студентів, а також підвищити публікативну активність у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus та Web of Science. Активізувати участі студентів у програмах міжнародного обміну.

Рівень відповідності Критерію 4:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4:

Під час проведення оцінки ОП експертною групою було виявлено незначні недоліки, що не є суттєвими та не впливають на якість підготовки здобувачів.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Факти, докази та їх аналіз:

Для перевірки запланованих результатів навчання застосовуються різні методи та форми оцінювання: усні відповіді та письмові роботи. При інтерв'юванні здобувачів встановлено, що студенти проінформовані про вимоги щодо оцінювання освітнього компонента (попередній огляд, завдання тощо) до початку його вивчення. Графік підсумкового оцінювання освітніх компонентів перебуває у відкритому доступі на сайті ЗВО та своєчасно доводиться до всіх зацікавлених сторін. Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти забезпечується шляхом відображення відповідної інформації в робочій програмі навчальної дисципліни, які оприлюднюються на першому занятті зі студентами. Критерії оцінювання знань студентів є чіткими, зрозумілими та дозволяють з'ясувати, наскільки здобувач вищої освіти зміг досягти запланованих результатів навчання (отримати відповідні знання, уміння сформувати компетентності) та перебувають у відкритому доступі. Результати складання екзаменів і заліків оцінюються за національною чотирьохрівневою шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «не задовільно», «зараховано», «незараховано»), за 100-бальною рейтинговою шкалою та за оцінкою ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F) і вносяться в екзаменаційну відомість і залікову книжку студента. Оцінювання знань здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

За ОП «Екологія» другий (магістерський) рівень вищої освіти затверджений відповідний стандарт вищої освіти. Атестація здобувачів вищої освіти відповідає стандарту і здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Виконання і захист якої здійснюється на завершальному етапі навчання.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Аналіз «Положення про організацію освітнього процесу в ХНТУСГ» показав, що правила проведення контрольних заходів є чіткими, зрозумілими, доступними для всіх учасників освітнього процесу та гарантують забезпечення об'єктивності екзаменаторів, передбачаючи процедуру оскарження їх результатів. Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти, експертна група переконалась, що вони добре поінформовані щодо правил проведення контрольних заходів та оскарження їх результатів, екзаменатори є об'єктивними та дотримуються вимог щодо проведення контрольних заходів. Випадків оскарження результатів оцінювання не зафіксовано. Результати моніторингу опитування студентів відображають високу обізнаність студентів в питаннях академічної доброчесності.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

Ознайомлення з документами, що містять стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в ХНТУСГ, зустрічі з науково-педагогічними працівниками, студентами, представниками Студентського парламенту засвідчили, що в університеті в цілому та на кафедрі, зокрема, здійснюються такі заходи щодо дотримання учасниками освітнього процесу принципів академічної доброчесності: інформаційна робота викладачів зі студентами, мотивація студентів до навчання, перевірка робіт на плагіат, інформаційна та консультативна робота наукової бібліотеки з авторами наукових праць, відкритий доступ до інформації та ін. Розроблено, затверджено та оприлюднено «Положення про перевірку наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних робіт на наявність академічного плагіату», яке врегульовує питання дотримання принципів академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5:

Внутрішня нормативна база ХНТУСГУ в повному обсязі врегульовує механізми контрольних заходів, процедури оцінювання здобувачів ВО та питання дотримання академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5:

Університету рекомендовано використовувати відповідні інформаційно-технічні засоби для перевірки магістерських робіт на плагіат.

Рівень відповідності Критерію 5:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5:

Виділені вище сильні сторони і позитивні практики при аналізі діяльності ЗВО за критерієм 5 дозволили експертній групі зробити висновок про відповідність ОП за спеціальністю 101 «Екологія» (магістерський рівень) рівню В.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Аналіз звіту про самооцінювання, результатів опитування здобувачів вищої освіти першого і другого року навчання магістратури кафедри агротехнологій та екології, інтерв'ювання гаранта освітньої програми, директора навчально-наукового інституту мехатроніки і систем менеджменту, а також науково-педагогічних працівників, що забезпечують досягнення програмних результатів навчання з ОП «Екологія» було встановлено, що: науково-педагогічні працівники (НПП), що забезпечують реалізацію освітньої програми та програмні результати навчання, мають відповідну кваліфікацію і здійснюють необхідну роботу з навчально-методичного забезпечення навчального процесу; 2) аналіз результатів опитування ЗВО ОП «Екологія», засвідчили високу оцінку викладацької майстерності (100% студентів подобається навчатися в університеті та повністю задоволені рівнем викладання); 3) підвищення рівня професійної майстерності НПП регламентоване «Положенням про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників, аспірантів і співробітників структурних підрозділів університету». Викладачі кафедри проходили підвищення кваліфікації у Харківському національному автомобільному університеті (доцент Чалая О.С., проф. Любимова Н.О., професор Пузік В.К.), Вища школа менеджменту у м. Варна (Болгарія) (доцент Панкова О.В., доцент Чалая О.С.), що підтверджено відповідними сертифікатами.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Добір викладачів для забезпечення програмних результатів навчання за ОП здійснюється відповідно до «Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ХНТУСГ та укладання з ними трудових договорів (контрактів)». Конкурсний відбір проводиться в умовах відкритості, гласності, законності об'єктивності та обгрунтованості рішень конкурсної комісії, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад науково-педагогічних працівників. Для оцінки рівня професійної кваліфікації претендента на посаду практикується проведення пробних занять. Результати опитування здобувачів підтверджують, що науково-педагогічним працівникам, які забезпечують програмні результати навчання за ОП «Екологія», притаманний високий рівень професіоналізму.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Факти, докази та їх аналіз:

Для реалізації програмних результатів навчання ЗВО залучає до освітнього процесу роботодавців – екологів-практиків (головний спеціаліст державної екологічної інспекції у Харківській області Гринь Є.Л.); науковців (керівник відділу теоретичних досліджень в рослинництві та генетичних ресурсів рослин інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України проф. Петренкова В.П., директор Харківського регіонального центру з гідрометеорології Кудінова Т.М.); практиків (голова

фермерського господарства «СОЛОМІЯ АГРО»). Спількування з якими засвідчило їх участь у освітньому процесі – проведення тематичних лекцій, залучення до проходження практики, розробки програм наукових досліджень. Кафедра використовує наявний потенціал роботодавців для виконання науково-дослідницьких робіт студентів та науково-педагогічних працівників.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Факти, докази та їх аналіз:

Залучення професіоналів-практиків, експертів в галузі для проведення аудиторних занять не здійснювалось. При інтерв'юванні роботодавців було встановлено, що головний спеціаліст державної екологічної інспекції у Харківській області Гринь Є.Л. є співробітником кафедри (за сумісництвом) і проводить тематичні науково-популярні лекції з актуальних екологічних проблем, а під керівництвом д.с.-г.н, проф. Петренкової В.П. у відділі теоретичних досліджень в рослинництві та генетичних ресурсів рослин інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України проводяться виїзні ознайомчі заняття.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Факти, докази та їх аналіз:

Підвищення мотивації науково-педагогічних працівників (НПП) та сприяння їх професійному розвитку регламентується «Положенням про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників, аспірантів і співробітників структурних підрозділів університету», «Сертифікованої ISO 9001:2008 Інноваційної системи успішного розвитку ХНТУСГ», «Положенням про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ХНТУСГ та укладання з ними трудових договорів (контрактів)». На підставі результатів досягнень НПП у навчальній, методичній, науковій, виховній, організаційній роботі, за підсумками навчального року, формується рейтинг, на підставі якого застосовується система матеріального і морального заохочення.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Факти, докази та їх аналіз:

Спількування з ректором та менеджментом ХНТУСГ продемонструвало, що в університеті завдяки індивідуальним рейтингам НПП створена система заохочення викладачів за досягнення у фаховій сфері, яка є підставою для преміювання, встановлення надбавок, тощо. Запровадження системи матеріального та морального заохочення стимулює викладачів до самовдосконалення та підвищення викладацької майстерності.

Загальний аналіз щодо Критерію 6

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6:

Професійна кваліфікація викладачів, задіяних у реалізації ОП, в повній мірі забезпечує досягнення визначених ОП цілей та результатів навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6:

Університет має знаходити можливості для залучення професіоналів-практиків до аудиторних занять для реалізації програмних результатів навчання за ОП «Екологія».

Рівень відповідності Критерію 6:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6:

Виділені сильні сторони і позитивні практики при аналізі діяльності ЗВО, а також рекомендації щодо вдосконалення ОП за критерієм 6, дозволили експертній групі зробити висновок про відповідність ОП за спеціальністю 101 «Екологія» (освітній рівень – магістр) рівню В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Учасники освітнього процесу мають вільний і безкоштовний доступ до бібліотеки університету, яка включає 5 бібліотечних пунктів. Для задоволення потреб здобувачів вищої освіти ОП «Екологія» функціонує бібліотечний пункт №1, що знаходиться за адресою навчально-наукового інституту – просп. Московський, 45, де розміщується і кафедра агротехнологій та екології. До послуг студентів абонемент, читальна зала, електронний каталог, репозитарій, можливість on-line замовлення необхідної літератури. Під час ознайомлення із роботою бібліотеки експертна група переконатась у наявності необхідної літератури для забезпечення програмних результатів навчання. Навчально-методичні матеріали розроблені викладачами знаходяться у вільному доступі для студентів.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Інтерв'ювання студентів, котрі навчаються за ОП «Екологія» дозволяє зробити висновок, що студенти орієнтуються у мапі сайту університету, навчально-наукового інституту, кафедри агротехнологій і екології. Студенти ознайомлені про свої права та можливості при використанні бібліотечних фондів та час від часу ними користуються. Здобувачі вищої освіти позитивно відзначали роботу викладачів в аспекті забезпечення їх актуальними знаннями, як майбутніх фахівців у галузі екології, а також роль роботодавців в досягненні цілей і програмних результатів освітнього процесу.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Факти, докази та їх аналіз:

У процесі ознайомлення із матеріально-технічною базою університету і кафедри агротехнологій і екології, огляду лекційних аудиторій та лабораторій, спілкування зі студентською радою та здобувачами вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія», групою забезпечення, представниками структурних підрозділів університету було встановлено, що освітнє середовище є безпечним для їх життя та здоров'я. З метою покращення соціальної адаптації студентів, забезпечення їх соціально-психологічної підтримки та допомоги, сприяння повноцінному особистісному, інтелектуальному розвитку, в університеті функціонує «Психологічна служба ХНТУСГ». Під час бесіди зі студентами експертна група впевнилася, що вони знають про існування, мету і завдання, і при необхідності звертаються до неї.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Всебічна підтримка здобувачів вищої освіти – освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна, здійснюється шляхом системної роботи всіх структурних підрозділів університету. За кожною групою закріплено куратора-викладача, який здійснює первинне консультування з усього кола питань. Зв'язок між студентством і керівництвом університету здійснюється через орган студентського самоврядування – студентський парламент. Представники студентства запевнили, що вони мають реальні важелі для захисту своїх прав і інтересів, а поточні питання успішно вирішуються представниками дирекції інституту. Центр практики та працевлаштування спільно з навчальною частиною та кафедрою агротехнологій та екології надають допомогу студентам в плані забезпечення готовності працювати в ринкових умовах та продовжити самореалізацію через бізнес-інкубатор ініційованої університетом регіонально-галузевої програми розвитку, підтримки та кадрового забезпечення малого і середнього підприємництва.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

В університеті розроблений «Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення», який розміщено на сайті університету. Згідно порядку призначено відповідальну особу по університету та по окремих корпусах, вказані їх контактні телефони, а також розписано порядок дій у випадку звернення відповідної особи. Будівлі університету обладнані пандусами. В головному корпусі розміщена кнопка для виклику чергового. За ОП «Екологія» конкретних випадків не виявлено. Для забезпечення адаптації осіб із інвалідністю та для зниження психологічної напруги в університеті працює психологічна служба.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В університеті розгляд звернень, скарг і повідомлень студентів, науково-педагогічних працівників та інших учасників освітньо-виховного процесу, вжиття заходів щодо їх усунення та профілактична робота щодо конфліктних ситуацій, покладено на етично-фахову комісію. Під час проведення інтерв'ювання зі студентами, експертами не було встановлено фактів дискримінації за гендерною чи етнічною приналежністю, сексуального домагання до студентів від співробітників університету. На підставі зустрічі з усіма учасниками освітнього процесу можна зробити висновок, що вони ознайомлені із процедурою вирішення конфліктних ситуацій. З метою упередження та профілактики корупційних ризиків в університеті затверджена антикорупційна програма, створена комісія з оцінки корупційних ризиків. Безпосередню координацію здійснює провідний фахівець з питань запобігання та виявлення корупції Г.В. Бакаляр. Під час інтерв'ювання стейкхолдерів освітнього процесу корупційні факти встановлені не були.

Загальний аналіз щодо Критерію 7

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7:

Матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення в повній мірі забезпечує реалізацію визначених цілей та програмних результатів навчання за ОП «Екологія»; університет забезпечує безоплатний доступ здобувачів вищої освіти до необхідної інфраструктури та інформаційних ресурсів; в університеті створені умови для успішного навчання та безпечної життєдіяльності студентів, що дає можливість задовольнити потреби усіх стейкхолдерів освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7:

Рекомендовано виділити на кафедрі спеціалізовану екологічну лабораторію, задля посилення екологічної складової навчання за ОП «Екологія»

Рівень відповідності Критерію 7:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7:

Загалом відповідає визначеному критерію з наявністю недоліків, що не є суттєвими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В ЗВО затверджене та оприлюднене на офіційному веб-сайті «Положенні про організацію освітнього процесу в ХНТУСГ», яке передбачає процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичності перегляду ОП, що регулюються системою менеджменту якості діяльності Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, відповідають процесу управління П1-3 Аналіз ринку освітніх послуг та ліцензування освітньої діяльності та підпроцесу П1-3-01. Останній перегляд ОП відбувся в 2019 році, що підтверджено робочою групою, гарантом ОП та роботодавцями під час зустрічей. До ОП були внесені зміни, щодо навчальних дисциплін професійної та практичної підготовки (за вибором студента), що було обумовлено побажанням студентів навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту ХНТУСГ, які планували навчання на ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

ЗВО проводить періодичні студентські опитування з питаннями щодо змісту та якості викладання, участі в забезпеченні якості. Позиція студентів взята до уваги при перегляді ОП в частині оновлення тематик кваліфікаційних робіт та внесення коректив до окремих робочих програм щодо використання інноваційних технологій. В складі Вченої ради ЗВО присутнє представництво студентського самоврядування. На зустрічі здобувачі ВО зазначили, що зміст ОП та якість викладання їх повністю задовольняє. Це підтверджують анкети, з якими акредитаційна комісія мала змогу ознайомитись.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Факти, докази та їх аналіз:

Представники роботодавців беруть участь в засіданнях Вченої ради інституту, засіданнях випускової кафедри, в днях відкритих дверей та у наукових конференціях ХНТУСГ. Роботодавці підтвердили під час зустрічі свою участь в перегляді ОП, та засвідчили відкритість ЗВО до врахування їх думок та пропозицій щодо вдосконалення ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Через те, що випускників за даною ОП ще немає, неможливо оцінити роботу щодо обробки інформації стосовно кар'єрного шляху випускників. Попри це, у ЗВО існує практика збору та аналізу відповідної інформації з боку випускників: анкетування випускників за формою, що розроблена центром системи менеджменту якості; анкетування та інтерв'ю на зустрічах випускників; телефонне опитування кураторами та очільниками курсів, а також кар'єрний шлях відстежується при спілкуванні з роботодавцями, де крім здобутків, звертається увага на недоліки в якості навчання та об'ємі програмних результатів.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В ході зустрічі з науково-педагогічними працівниками ОП, студентським активом та студентами, було встановлено, що реагування на недоліки в ОП відбувається за схемою: здобувач-викладач-роботодавець-кафедра-Вчена рада або здобувач-студентський актив-Вчена рада.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП акредитується вперше.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою, яка проявляється у корпоративній культурі, взаємодопомозі, оперативному реагуванні на потреби вдосконалення якості ОП та освітньої діяльності за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 8

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8:

Відзначена корпоративна етика ЗВО, яка сприяє вдосконаленню ОП та освітньої діяльності за нею. В ХНТУСГ розроблено та запроваджено систему забезпечення та моніторингу якості освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8:

Рекомендовано більш активно залучати роботодавців до перегляду ОП та її результатів.

Рівень відповідності Критерію 8:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8:

Загалом відповідає визначеному критерію з наявністю недоліків, що не є суттєвими.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Визначені й оприлюднені чіткі та зрозумілі правила та процедури щодо організації освітнього процесу, які зафіксовані у відповідних положеннях: «Положення про організацію освітнього процесу», «Положення про порядок атестації науково-педагогічних працівників щодо присвоєння вченого звання професора (доцента) ХНТУСГ», «Положення про наукове товариство студентів (курсантів, слухачів) аспірантів, докторантів і молодих вчених», «Положення про державну атестацію студентів в ХНТУСГ», «Антикорупційна програма ХНТУСГ», «Положення про Комісію з оцінки корупційних ризиків у ХНТУСГ», «Наказ про внесення змін до складу комісії з оцінки корупційних ризиків», «Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та ін. маломобільних груп населення у ХНТУСГ» та інші. Всі положення ХНТУСГ та інші документи, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, оприлюднені на офіційному веб-сайті.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Освітня програма «Екологія» була розміщена на веб-сайті університету у заданий термін. Всі пропозиції стейкхолдерів було враховано.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства.

Факти, докази та їх аналіз:

Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднив на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про ОП «Екологія», включаючи її цілі, результати та компоненти, задля інформування відповідних зацікавлених стейкхолдерів.

Загальний аналіз щодо Критерію 9

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9:

ОП «Екологія» оприлюднена на сайті вчасно та в повному обсязі

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9:

З сайту ЗВО ускладнений доступ до ОП «Екологія», тому експертна група рекомендує розмістити інформацію про ОП на головному сайті ЗВО, задля спрощення доступу до неї для абітурієнтів, студентів та всіх зацікавлених стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 9:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9:

Загалом відповідає визначеному критерію з наявністю недоліків, що не є суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

Место для вводу текста.

Загальний аналіз щодо Критерію 10

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10:

Место для вводу текста.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10:

Место для вводу текста.

Рівень відповідності Критерію 10:

Выберите элемент.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10:

Место для ввода текста.

5. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження та зауваження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Процедура акредитації пройшла на високому рівні, ЗВО належним чином організував роботу експертної групи. Експертна група висловлює подяку ректору та директору ННІ механотроніки і систем менеджменту, гаранту ОП та колективу кафедри агротехнологій та екології.

6. Підсумки

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма, що акредитується, відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій	Рівень відповідності
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	Рівень В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	Рівень Е
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	Рівень В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	Рівень В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	Рівень В
Критерій 6. Людські ресурси	Рівень В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	Рівень В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	Рівень В
Критерій 9. Прозорість та публічність	Рівень В
Критерій 10. Навчання через дослідження	Выберите элемент.

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

До звіту додається:

- дорадчий висновок представника роботодавців
- окремі думки членів експертної групи
- програма відвідування ЗВО
- інші документи Место для ввода текста.

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Голова експертної групи (електронний підпис)

(Пономарьов К. С.)

Члени експертної групи (електронні підписи)

(Цибуля С. Д.)

(Сержантова Ю. Ю.)